

## Fakta, čísla, zkušenosti aneb prevence se vyplácí

Ve vyspělých zemích jsou v současné době úrazy hlavní příčinou dětské úmrtnosti i úmrtnosti mládeže. Každý den zemře v zemích EU zbytečně 100 dětí následkem nějakého úrazu. Zkušenosti ze světa ukazují, že díky preventivním aktivitám je možné výrazně snížit počet a závažnost dětských úrazů, stejně jako snížit náklady společnosti na řešení vzniklých následků. V mnoha zemích (např. Švédsko, Velká Británie, USA) je význam prevence úrazovosti zdůrazňován jako základní problém ochrany veřejného zdraví. Malým příkladem pro povzbuzení je úspěch Švédska, kde se díky intenzivnímu programu prevence dětských úrazů podařilo od roku 1954 snížit křivku úmrtí o 90 % u dětí do 15 let! V České republice zaznamenaly preventivní protiúrazové programy první úspěchy – počet úmrtí dětí na úrazy od roku 1997 poklesl o 41 %.

### Stačí tak málo, aby se úraz nestal!

Vytvořme pro děti bezpečné prostředí a naučme je chovat se bezpečně.

napsal:  
kolektiv autorů projektu Děťství bez úrazů

VIOD

U Pergamenky 1511/3, 170 00 Praha 7  
tel.: +420 266 710 375, +420 266 722 231, fax: +420 266 722 231  
© Vzdělávací institut ochrany dětí + kolektiv autorů projektu Děťství bez úrazů

[www.jp.d.viod.eu.com](http://www.jp.d.viod.eu.com)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem,  
státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy.



## Jak můžeme chránit děti před úrazy?

### Aktivní prevence

Dítě často správně neodhadne rizikovou situaci, přecení své síly nebo neposlechne dobře míněné rady. A úraz je tu hned. Proto pomůžte trvalá aktivní prevence – postupně učíme dítě rozeznávat nebezpečná místa, předměty a situace a vedeme jej k bezpečnému chování. Dítě si musí uvědomit možné následky svého jednání a musí si vážit svého zdraví. Důležité je také upevňovat fyzickou kondici dětí.

Obě preventivní cesty (změna chování i změna prostředí) se musí kombinovat a doplňovat – i na cyklistické stezce nebo na polní cestě by měl mít cyklista přilbu, i v domě vybaveném bezpečnostními prvky musí dítě vědět, co smí a co ne. Stejně tak nestačí jednorázová kampaň nebo jedna prolézačka, musí jít o trvalý proces – DĚTI SE RODÍ STÁLE.

### Základní prevence podle věku dítěte

Věk	Prostředí	Druh úrazu	Prevence
<b>Předškolní věk</b>	domov, silnice, ulice	poranění hlavy, popálení, opaření poranění úst, rtů, jazyka, zubů, otravy, pády	domov by měl být bezpečný, dítě by mělo být pod dohledem
<b>Školní věk</b>	škola, domov, silnice, ulice	zlomeniny, vykloubení, poranění povrchu těla, poranění hlavy a smyslových orgánů	vědomí dítěte, co je úraz, znalost rizik a následků, ochranné pomůcky
<b>Střední škola</b>	škola, hřiště, silnice, ulice	zlomeniny, vykloubení, poranění povrchu těla, poranění hlavy a smyslových orgánů	dítě zná hodnotu zdraví a vlastního života, rizikové jednání a odpovědnost

Úrazy jsou zbytečné - lze jim úspěšně předcházet.

### Pasivní prevence

Dospělí musí dbát na to, aby prostředí, v němž se děti pohybují, bylo bezpečné: doma odstranit z jejich dosahu jedovaté pokojové rostliny, chemikálie, léky, horké nebo ostré předměty, vybavit dítě ochrannými pomůckami. Dospělí mohou zabezpečit riziková místa, změnit místní dopravní situaci, budovat bezpečná hřiště.

# ÚRAZY DĚTÍ

vzdělávání dospělých





### Úraz je největší nepřítel dětí.

V české republice zemře ročně na následky úrazů 300 dětí - jakoby zmizelo celých 10 školních tříd. Další 3000 dětí si odnáší po úrazu trvalé zdravotní následky.

### Úraz není náhoda.

Každému úrazu předchází konkrétní nebezpečná situace.

### Stačí tak málo, aby se úraz nestal.

Můžeme pro dítě vytvořit bezpečné prostředí a naučit dítě chovat se bezpečně.

### Úrazům lze úspěšně předcházet.

Zkušenosti z vyspělých zemí ukazují, že investice do preventivních aktivit snižují počet a závažnost dětských úrazů.

## Úraz a jeho následky

V každodenním životě se setkáváme s lehkými úrazy, ale málokdo si uvědomuje, že úrazy nejsou jen zlomenina či pohmožděnina. Skutečnost je však taková, že **úrazy** mají každý rok na svědomí tři sta dětských životů a jsou tak tradičně nejčastější **příčinou úmrtí dětí**.



V průmyslově vyspělých zemích tvoří úrazy nejméně polovinu dětské úmrtnosti. Pouze polovinu úmrtí způsobených úrazem mají na svědomí **dopravní nehody**, druhou stejně závažnou polovinu tvoří **utnutí, otravy, popálení, pády** a další.

**Smrtelné úrazy však představují jen vrchol ledovce.**

**Každor způsobí tisícům dětí trvalé postižení.**

### Typy úrazů

popálení, vykloubení, otrava, tonutí, polytraumata při dopravních, nehodách, zlomeniny, opaření, odřeniny, zhmožděniny, pády, říznutí, poranění hlavy...

### Následky úrazů

#### Zdravotní následky úrazů

- smrt
- nevratné poškození mozku
- ztráta končetiny, snížená pohyblivost
- Ztráta zraku, sluchu
- Narušený růst postižených částí kostry a svalstva
- Přetrvávající bolest

#### Psychosociální následky úrazů

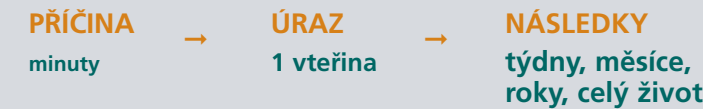
- narušení psychického vývoje
- působení silného stresu
- narušení rodinných vztahů
- horší uplatnění ve společnosti
- dlouhodobý pobyt v nemocnici
- zapojení policistů, hasičů, lékařů...

Jen pro představu – ekonomické ztráty a náklady vzniklé dětskými úrazy dosahují 10 až 15 miliard korun ročně!!! Náklady na léčení středně těžké popáleniny desetiletého dítěte se pohybují kolem 2 milionů korun!

### Úraz není náhoda

Zdálo by se, že úrazy vždy byly, jsou a budou. Úraz však nikdy není náhodný – má své příčiny a je možné mu zabránit! Každému úrazu předchází riziková situace, kterou můžeme rozpoznat a vyhnout se jí.

K úrazu dojde ve vteřině, ale jeho následky mohou přetrvávat po celý život. Takový úraz s sebou nese nedozírné následky pro dítě a jeho rodinu i pro celou společnost.



### Tohle se stát nemuselo!!!

Vybráno z novinových článků

**Dvouletá holčička našla babiččiny léky a přivodila si silnou otravu**

- stačilo léky zamknout do lékárničky

**Při autonehodě dítě proletělo předním sklem, následky byly smrtelné**

- dítě nesedělo v autosedačce a nebylo připoutané

**Poranění hlavy při pádu z kola mělo pro 13letého chlapce osudné následky**

- život mu mohla zachránit přilba

**Čtyřletý chlapec se utopil v zahradním bazénu**

- rodiče se v té době věnovali návštěvě a bazén neměl hrazení

**Dvouleté dítě na sebe ze stolu strhlo ubrus s horkými nápoji a způsobilo si vážné opaření s trvalými následky**

- ubrus měl být zajištěn sponami nebo lépe v době, kdy jsou doma tak malé děti, neměl být na stole vůbec

**Uvázaný pes pokousal malou holčičku, která musela být převezena do nemocnice**

- dítě nebylo poučeno, že na cizího psa nesmí sahat